



Vorbereiding 10.3

Schriftgedeelte

1 Samuel 18:6-9 en 1 Samuel 19:1-18

Thema

God is een hoog Vertrek

Exegese

We behandelen 1 Samuel 18:6-9 en 1 Samuel 19:1-18 en Psalm 59

Vers 6-7: De eerste verzen van dit hoofdstuk benadrukken de bevoorrechte positie die David bij Saul heeft. De onderlinge verstandhouding tussen David en de koning is ook goed. Daar komt in deze verzen verandering in. De oorzaak is jaloezie. Als bevelhebber van het leger boekt David grote successen. Het volk, dat daarvoor zo door de Filistijnen was bedreigd, ervaart dat als een grote opluchting. Nadat het leger weer een overwinning heeft behaald, zingt het volk de soldaten bij hun terugkomst toe. De vrouwen zingen in beurtzang. De ene helft zingt 'Saul heeft zijn duizenden verslagen' waarop de andere helft van de vrouwen zingt 'maar David zijn tienduizenden'. De onderlinge verhoudingen zijn duidelijk: Saul heeft grote overwinningen behaald, maar hij wordt nog sterk overtroffen door David.

Vers 8-9: Saul is in zijn eer aangetast. In de directe vergelijking met David verliest hij het. En niet alleen zijn eer is geraakt, hij maakt zich ook zorgen over de toekomst: Als David zo populair is, maken ze hem misschien wel koning in zijn plaats. Die gedachte is nog niet eens zo vreemd, gezien het feit dat Samuel Saul al voorspeld had dat hij door een ander vervangen zal worden (1 Samuel 15:23). Vanaf nu kijkt Saul naar David met jaloezie en wantrouwen.

1 Samuel 19:1-18

Vers 1-2: 'Derhalve' verwijst terug naar het vorige hoofdstuk. Daar is Saul begonnen David als concurrent te zien. In het vorige hoofdstuk probeerde Saul David onopvallend uit de weg te ruimen, nu bespreekt hij zijn plannen openlijk met zijn hofhouding. Zijn poging om Jonathan in het complot te betrekken mislukt. Sterker nog, Jonathan brieft Sauls plannen door aan David. Terwijl juist Jonathan, de troonopvolger, David als concurrent had kunnen zien.

Vers 3: Jonathan onderneemt een verzoeningspoging. Hij zal met Saul over David spreken en een goed woordje voor hem doen. Hij zal proberen dat gesprek plaats te laten vinden, vlakbij de plek waar David zich zal verbergen. David kan dan zelf horen wat Saul over hem te zeggen heeft. Alles wat David niet kan verstaan, of wat Jonathan op een ander moment te weten komt, zal David van Jonathan te horen krijgen.



Landelijk Contact Jeugdwerk
Christelijke Gereformeerde Kerken

Vers 4-5: Jonathan doet zijn best. Hij wijst de koning op Davids onberispelijke staat van dienst. Hij herinnert Saul aan diens blijdschap toen David Goliath doodde. In de persoon van David zegent de HEERE Zijn volk. David zonder reden doden zou dan ook een misdaad zijn.

Vers 6-7: Saul kan tegen zoveel redelijkheid niet op. In ieder geval uiterlijk is hij overtuigd. David krijgt de garantie dat hij niet zal worden gedood. Via Jonathan komt hij terug aan het hof en het lijkt wel of er niets gebeurd is.

Vers 8-10: Ook zijn taak als bevelhebber neemt David weer op zich. Opnieuw weet hij de Filistijnen te verslaan. Zo wordt hij weer de gevierde man van voorheen. Bij zijn terugkomst laait Sauls jaloezie dan ook weer op. Zelfs Davids snarenspeel blijkt de boze geest niet meer te kunnen verjagen. Via deze geest voltrekt de HEERE Zelf het oordeel aan Saul. Sauls haat die nu opnieuw opbloeit, zal hem uiteindelijk ten onder doen gaan. De boze geest zet Saul aan om een moordaanslag te plegen. David, die vanwege de eerdere gebeurtenissen ongetwijfeld op zijn hoede is geweest, weet de geworpen speer net op tijd te ontwijken.

Vers 11-12: Alsof met deze daad de teerling geworpen is, begint Saul David nu publiekelijk te achtervolgen. Het is dan inmiddels nacht, en Saul wil met de gevangenneming wachten tot het weer licht is. Tot die tijd moeten de soldaten het huis bewaken. Deze wachten worden door Davids vrouw Michal opgemerkt. Zij kiest in deze situatie voor haar man, en niet voor haar vader. Waarschijnlijk stond Davids huis op de stadsmuur van Gibeon. Daardoor kan David ontsnappen zonder dat de wachten het zien. In psalm 59 zingt David over deze bange uren.

Vers 13-14: Om David een extra voorsprong te geven past Michal een list toe. Het genoemde beeld is een terafim, vermoedelijk een afgodsbeeld. We lezen vaker in de Bijbel dat mensen die de HEERE dienen, toch dit soort beelden in huis hebben (Genesis 31:30-32). Het geitenvel dient als nephaar, en door de deken camoufleert Michal het beeld. De soldaten, die 's ochtends het bevel ontvangen David gevangen te nemen, durven Michals woorden niet te controleren. Tenslotte is Michal nog altijd een koningsdochter en David Sauls persoonlijke wapendrager.

Vers 15-17: Op Sauls persoonlijke bevel durven ze het huis wel binnen te vallen. Saul legt in zijn bevel ook zijn bedoeling bloot. Zonder schroom kondigt hij aan David te willen doden. Ditmaal is het geen ingeving van een boze geest, maar een weloverwogen beslissing van Saul. Zijn eed lijkt hij vergeten te zijn. Michal durft niet voor haar daad te staan. Nu David in veiligheid is, redt ze met een leugen ook haar eigen leven. Ze zegt David onder bedreiging geholpen te hebben. De Bijbel geeft over deze leugen geen waardeoordeel.

Vers 18: David zoekt heil bij de geestelijke leider van Israël. Hij hoopt dat het gezag van de oude Samuel hem kan beschermen tegen Saul. Rama ligt echter vlakbij Gibeon. Samen met Samuel neemt David zijn intrek in de nabijgelegen profetenschool van Najoth, in de hoop dat Saul deze plek, die zo met de dienst aan de HEERE is verbonden, niet zal schenden. Misschien is dit dezelfde profetenschool uit I Samuel 10:5.



Psalm 59

Ook bij deze psalm is het duidelijk onder welke omstandigheden David hem geschreven heeft. Saul heeft zijn mannen gestuurd om David te doden (1 Samuel 19:11). Saul heeft zijn haat nu publiekelijk getoond, en David moet vluchten voor zijn leven.

De psalm bestaat uit drie delen. De drie delen zijn van elkaar gesplitst door het woord 'sela'. Alle gedeelten beginnen met een klacht over Davids vervolgers die op hem loeren. Maar in de manier waarop de drie delen eindigen zien we in een opklimmende lijn hoe David zich steeds vrijmoediger aan de HEERE toevertrouwt.

In het eerste deel (vers 2-6) beschrijft David wat voor mannen het zijn die hem belagen. Het zijn 'werkers der ongerechtigheid' en 'mannen des bloeds'. David weet dat de woede van deze mannen niet door zijn eigen zonden zijn opgewekt. David heeft deze mannen niets misdaan. Hij eindigt dit deel van de psalm met een bede aan de HEERE om 'deze heidenen te bezoeken' en ze zo te straffen.

In het tweede deel (vers 7-14) vergelijkt David zijn vijanden met bloeddorstige honden. Ze lopen rond om te verslinden terwijl het kwijl van hun tanden druipt (vers 8). Maar dan slaat de klacht opnieuw om in een bede. In deze tweede bede klinkt het vaste vertrouwen door dat deze vijanden voor de HEERE een bespotting zijn. God lacht om deze 'honden'. David durft zelfs te bidden of de HEERE ze niet al te snel wil doden. Laten ze maar als een afschrikwekkend voorbeeld worden voortgejaagd!

Het derde deel begint met dezelfde klacht als het tweede deel. Maar ditmaal is de klacht nog korter dan in het tweede deel. En nadat David opnieuw gebeden heeft om de ondergang van zijn vijanden, gaat het gebed nu zelfs over in een lofzang. De HEERE is voor David een toevlucht waar hij in gevaar naartoe kan vluchten. David noemt de HEERE ook een 'hoog Vertrek'. Dat is een plek waar David veilig is voor de gevaren. Zo zeker is David van de uitredding dat hij de HEERE nu al vrijmoedig durft te prijzen.

Geloofsleer

- HC 43 Het negende gebod
- HC 106 Gij zult niet doodslaan (Saul)
- HC 110,111 Geen vals getuigenis spreken (Michal)
- HC 123 Bidden om uitroeien van Gods vijanden (Psalm 59:6)
- NGB art. 26 Alleen een hoog Vertrek hebben in Jezus Christus

Gebedspunten

- Mensen die (net als David) onschuldig vervolgd worden
- Onenigheid/meningsverschillen in gezinnen (gezin van Saul)
- Of God met ons wil zijn als we in gevaar of in moeilijkheden verkeren
- Of de Heere een hoog Vertrek voor ons wil zijn, een plek/schuilplaats waar we naartoe kunnen vluchten in gevaar



Psalm- en liedlijst

Psalm 59 is een onbekende psalm om te zingen. Een goed alternatief is om een van de psalmen te zingen, die in de ledenschets worden genoemd. Dit zijn psalm 62:1, waarin het ook gaat over een hoog Vertrek en psalm 22:8, waar David de lijn doortrekt naar Christus.

Gezien de rijkdom en troost van het thema (God is een hoog Vertrek!!) mag het accent liggen op het vluchten naar Christus in een bedreigende of moeilijke situatie.

Psalmen

22:8	Mijn kracht is, als een scherf, van sap beroofd.
32:4	Gij zijt mij, HEER', ter schuilplaats in gevaren
46:1	God is een toevlucht voor de Zijnen
59:1	Red mij, o God, uit 's vijands handen
59:10	Ik zal, omdat G' in bange dagen
62:1	Mijn ziel is immers stil tot God
71:2	Wees mij een Rots om in te wonen
141:1	'k Roep, HEER', in angst tot U gevloten
142: 4 en 5	'k Wou vluchten, maar kon nergens heen Ik riep tot U, ik zeid': O HEER'

Liederen

ZB	Rots der eeuwen
ZB	Als g' in nood gezeten
ZB	Is hier een hart,
ZB	Ik bouw op U
ZB	Wie maar de goede God laat zorgen
UAM/UMK	Een vaste burcht is onze God
UAM	Uit diepe nood roep ik tot U
UAM	Vaste rots van mijn behoud

Verwerken = leren

Psalm 118:14 De HEERE is mijn Sterkte en Psalm; want Hij is mij tot Heil geweest.

Introductie op de vertelling:

Laat een foto zien van een hoge burcht en een huisje diep in een dal.

Waar zou jij je het veiligst voelen als er een leger kwam?

Laat de kinderen die plaat ophangen. Schrijf erbij: Veilig in een hoog Vertrek. Vertel ze dat je hier later weer op terug komt.

Of begin met de tekenopdracht uit het ledenboekje. Laat ze een hoge burcht of kasteel tekenen. Zorg voor wat voorbeelden. En zeg alvast iets over een hoog Vertrek.